

(català / english)

(català)

CARTOGRAFIA MURAL

Itziar González Virós

Ovidi escriu ... *ars est celare artem*. L'art radica precisament en la seva pròpia capacitat d'amagar-se . I així ho vaig escriure, a mode de lema, al capdavant de la cartografia mural que durant dos mesos vaig poder anar pintant en una de les parets de la galeria d'art MX Espai 1010. Situada en la planta principal d'una finca del barri Gòtic, en el carrer Llibreteria, aquest espai per l'art i de l'art comparteix amb la ciutat de Barcelona el nucli fundacional del Mont Tàber. Allà, les peces que durant anys s'hi van exposant tenen sempre a l'altra banda, paret per paret, el silenci eloqüent de les columnes de l'antic temple d'August. Aquesta superposició d'espais singulars, més enllà d'una coincidència topològica, reforça allò que de sagrat hi ha en la pràctica de l'art i allò d'amagat i invisible que sustenta l'ànima de la nostra ciutat.

En un moment a on la ciutat encarava la seva expansió cap al marge sud del Besòs i a on res semblava poder aturar l'afany colonitzador que desprenia la visió de la Barcelona Fòrum del 2004, em va semblar del tot necessari mirar de realitzar algun treball feixuc i minuciós, que em permetés, en tant que arquitecta barcelonina, mirar d'expiar a base de molt d'esforç les culpes de tot el nostre col·lectiu professional, que en un embogiment narcisista semblava com si hagués perdut la sensibilitat i el respecte pel llegat tramès dels antecessors anònims de la construcció de la ciutat.

El treball consistia en superposar sobre un mur de l'interior de la galeria, tots els traçats que al llarg dels segles havien anat conformant la forma del centre fundacional de la nostra ciutat. Vaig identificar cartogràficament quatre grans moments. En primer lloc i com a base generadora de tota la configuració urbana posterior, apareixien tremoloses les línies de color verd de les corbes de nivell del Mont Tàber. 16,9 metres sobre el nivell del mar era el punt més elevat a on després s'hi enclavaria el temple de la Barcino romana. Amb un

pigment rosat hi vaig dibuixar a sobre les muralles de l'assentament romà i els seus eixos fundacionals. Fent-ho, anava entenent l'origen de la seva forma ametllada al comprovar com anava adaptant-se i cenyint-se a la mateixa falda del monticle. En tercer lloc, i complementant les traces i quadrícules regulars i ordenadores del campament romà vaig triar el moment de l'aparició de les grans institucions civils i religioses i la construcció simbòlica i arquitectònica del seu poder sobre la ciutat. Amb veritable emoció m'entretenia a celebrar cada vegada que els fonaments d'un mur d'aquests edificis coincidien amb la traça de la muralla o amb la quadrícula romana. L'evidència que els elements constructius del moment anterior eren els que sustentaven també les traces medievals que ara jo m'entretenia a dibuixar meticulosament amb color sèpia, anava reforçant el meu sentiment de respecte cap al treball anònim i col·lectiu que s'amaga rere totes les ciutats. Finalment, el quart moment de la Barcelona que enderroca les seves muralles. Amb aiguades ocres i rosades vaig anar omplint les illes de cases de veïns que arrapades als monuments i als edificis nobles són ara el que coneixem com el nostre barri gòtic de Ciutat Vella.

Vaig anar mesurant el temps que necessitava per a cada un d'aquests moments de construcció i d'història urbana. Era evident que aquí hi havia potser una de les raons per les quals els arquitectes actuals havien menystingut la dimensió sagrada del treball dels seus antecessors. El Mont Tàber s'avia format amb el pas de milers d'anys i, en canvi, jo amb dues hores ja l'havia dibuixat a la paret. També, va ser poc temps dibuixar dos segles d'assentament romà i pocs dies les architectures medievals. Una mica més d'esforç i treball em van suposar les illes de cases del darrer tall temporal, però tot i així, quanta distància hi havia entre el temps real de la construcció col·lectiva d'una ciutat i el treball íntim de l'arquitecte que la dibuixa!

Per això, al final de tot el treball, em vaig fotografiar de genolls, mentre escrivia amb cal·ligrafia itàlica les paraules d'Ovidi i dedicava l'acte expiatori *Ad Honorem Sanctae Eulaliae*. Per això també, després de dos mesos de feina pacient, vaig amagar-ho tot sota una capa gruixuda de pintura blanca. D'aquesta manera, redimia la vanitat de l'arquitecte del segle XX i acceptava

esdevenir el suport neutre sobre el que s'exposarien les obres d'altres artistes i es projectarien les imatges d'altres somnis.

Cinc anys després , a vegades tinc la sospita que ha estat precisament la força màgica d'aquesta acció i el sacrifici d'esborrar en pocs minuts aquesta cartografia mural, el que m'ha dut a trobar-me compromesa políticament amb la gent d'aquest centre històric de la ciutat. Ara, cada dia tinc present aquella superposició de traces i el batec invisible de l'esforç dels que la varen anar construint. Ara també, ressegueixo un altre cinquè nivell d'aquest mural en cada una de les converses que tinc diàriament amb els veïns i veïnes de Ciutat Vella. Esborrada la traça pintada, s'hi trena ara la traça oral de les paraules i la traça intangible dels camins quotidians fins a les seves cases.

Al cim del Mont Tàber, gràcies a MX Espai 1010, han seguit sempre tenint lloc accions misterioses i sagrades de la mà de l'art de saber generar complicitats i compartir mirades. A MX Espai 1010 hi batega així rebel l'esperit lluitador i valent de Santa Eulàlia que vetlla per nosaltres.

(english)

MURAL CARTOGRAPHY

By Itziar González Virós

As Ovid wrote ... *ars est celare artem*. Art is largely based on its own capacity of self-concealment. And that is what I finally wrote as a motto, at the foot of the mural cartography that I painted over a period of two months upon one of the walls of the MX Espai Gallery. Situated on the first floor of a house in the Barri Gòtic, on carrer Llibreteria, this space of and for art shares its foundational location, the top of Mount Taber, with the city of Barcelona. The pieces that have been displayed here over the years are always silently backed, on the other side of the wall, by the eloquent presence of the columns of the ancient Temple of Augustus. This juxtaposition of unique spaces, beyond the topological coincidence, reinforces that which is sacred in the practice of art and that which is hidden and secret that supports the soul of our city.

At a time at which the city was facing its extension towards the southern bank of the river Besòs, when it seemed that nothing could stop the colonizing impetus born of the visionary Barcelona Forum project in 2004, I felt that it was absolutely necessary to undertake some sort of both massive and detailed work the great effort of which would enable me, as a Barcelona architect, to expiate, in some way, the trespasses of our professional body who, in a fit of narcissistic folly, appeared to have lost all sensibility and respect for the legacy handed down by our anonymous predecessors in the building of the city.

The work consisted in superimposing all of the lines that traced the form of the foundational heart of our city onto one of the gallery walls. I was able to identify and map out four great moments. In the first place, and as the generating basis underlying all the latter urban configurations, were the tremulous green contour lines of Mount Taber. The Roman colony of Barcino would come to be built upon this promontory, 16,9 metres above sea level. Drawn over this in pink, I represented the ramparts of the Roman settlement and its main arteries and thoroughfares. As I did so, I came to understand the origin of its almond shaped outline, which followed and hugged the natural slopes of the hill. Thirdly, to complement the lines that represented the regular and orthogonal distribution of the Roman camp, I chose the appearance of the major civil and religious institutions and the symbolic and architectural construction of their power within the city. It was with genuine emotion that I rejoiced and celebrated every occasion in which the chance excavation of some bit of the old city revealed remains that coincided with the outline of the ramparts or of the characteristic squares of the Roman urban layout. As I meticulously added, in sepia, the outlines of the medieval town, the increasing evidence that it rested upon the constructions of the earlier period reinforced my feelings of respect for the anonymous and collective work that underlies all cities. Finally, the fourth moment came when Barcelona demolished the city walls. I used washes of ochre and pink to fill in the blocks of houses and dwellings that cling to the monuments and abodes of the powerful and constitute what we now call the Gothic District of the Old City.

As I proceeded, I measured the amount of time it took me to complete each of these periods of construction and urban history. It was emerging that here was one of the reasons for the disregard of present architects for the sacred dimension of the work of their predecessors. Mount Taber was formed over a span of thousands of years, yet I had drawn it onto the wall in about two hours. The drawing of two centuries of Roman settlement was also soon concluded, and the medieval architectures took only a few days. The blocks of houses of the last time segment gave me a bit more work and trouble, despite which, the gap between the intimate work of the drafting architect and the amount of real time involved in the collective construction of a city was gigantic!

Thus, at the end of the entire process, I took a picture of myself on my knees, writing Ovid's words in Italic calligraphy and I dedicated the entire act of expiation *Ad Honorem Sanctae Eulaliae*. That is also why, after two months of patient work I hid it all under a thick coat of white paint. In this way I redeemed the vanity of the twentieth century architect and accepted that I would become the neutral support on which the work of other artists would be shown, on which the images of other dreams would be projected.

Five years later, I sometimes suspect that it is the magical power of that act and the sacrifice of erasing that mural cartography in a few minutes that has led me to become politically involved with the people of this historical centre of the city. Now, as every day goes by, I am aware of that net of superimposed lines and of the heartbeat, of the invisible effort of those who gradually made it. Now I also follow the outline of another fifth level of the mural in each of the conversations that I have every day with the neighbours of Ciutat Vella. In the absence of the painted lines, a design is woven by an oral line of words and the intangible pattern of paths people trace on their way home every day.

Mysterious and sacred acts have continued to occur at the top of Mount Taber thanks to MX Espai 1010, by the art of generating complicities and sharing ways of seeing. Beating within MX Espai 1010 is the brave rebellious, fighting spirit of Santa Eulalia, who watches over us.